

Ders : 50

Konu: Kurbandan Ne Anlamalıyız ?

Kurban:

Kul olmamız hasebi ile hayatımız Allah'a olan yakınlığımızla anlam bulur. Bizler düşünce ve eylemlerimizi, Allah'ın rızasını kazanmak, O'na yakın olmak için yönlendirir ve şekillendiririz. İbadetlerimiz Allah'a yakın olmanın birer sorumluluğudurlar. Allah'a yakınlaştıracak ibadetlerden bir tanesi de kurban ibadetidir. Kurban kurbiyettir; kelime manası olarak yaklaşmak demektir. Kur'an-ı Kerim'de Rabbimiz Allah (cc) şöyle buyurur;

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلْمُ مَا تُوسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

„ Andolsun insanı biz yarattık ve nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz. Ve biz ona şah damarından daha yakınız. „¹

“... Biz ona şah damarından daha yakınız.”

Burada şu soru sorulmalıdır;

Bize şah damarımızdan daha yakın olan Allah'a biz ne kadar yakınız?

Allah'a yakın olmak gibi bir çaba içerisinde miyiz? Kul Allah'a yaklaşmak için vesileler aramalıdır. Allah'a yaklaşmak için vesileler aramak takva sahiplerinin özelliklerindedir. Bizi bizden daha iyi bilen Allah (cc) kendisine yakın olmamızı istiyor. Bunun için nelerin yapılması gerektiğini söylüyor. Yakınlaşmak kökünden türeyen “Kurban” bu vesilelerden bir tanesidir. Kurban, varlığın sahibine varlığı aracı kılarak yakınlaşmayı ifade eder. Allah'a yakınlaşmak için kestiğimiz kurbanların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır. O'na ulaşacak olan takvalarımızdır. Bu hakikat Hac Sûresi 22. ayette şu şekilde vurgulanır:

لَنْ يَنَالَ اللَّهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ

“Onların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır; fakat O'na sadece sizin takvanız ulaşır...”²

Kurban;

Teslimiyettir,

Tevhiddir,

Samimiyettir,

İhlastır,

Takvadır,

Sınanmaktır,

Adamak ve adanmaktır.

Teslim olmadan yakınlaşmak, yakınlaşmadan adanmak mümkün olamaz. Takva sahibi olmak; kulun herşeyini borçlu olduğu makama adanmasıdır.

¹ Kâf Suresi ,16

² Hac Suresi 37

Teslim olmanın, adamanın ve adanmanın en güzel modelini Hz. İbrahim (a.s.) ve oğlu Hz. İsmail (a.s.) örneğinde görmekteyiz. Hz. İbrahim, evladiyla imtihan olmuş bir peygamberdir. Uzun yıllar evlat özlemi çekmiş ve bu özlemine kavuşmuş olan Hz. İbrahim, oğlu İsmail'i kurban etmenin üzerinden çetin bir imtihana tâbi tutulur. Bu, adeta Hz. İbrahim'in imtihanlarının zirvesidir. Daha önce de ateşe atılmakla büyük bir imtihan geçirmiş ve bu imtihanını başarıyla geçmiştir. Acaba Hz. İbrahim için ateşe atılmak mı daha çetin bir imtihandı, yoksa evladi ile sınanmak mı? Biri dışardan tehdit eden bir yangın, diğeri tâ ciğerden gelen, içerden kaynaklanan bir yangın. Bir imtihanı vermeden/geçmeden daha ileri imtihanlara katılabılmenin mümkün olmayacağı bilgisini gözönünde tutarsak, Hz. İbrahim'in evladi üzerinden girdiği imtihanın daha çetin olduğu düşüncesine varırız. Allah'ın dostu anlamına gelen Halîlullah nitelemesini alacak kadar teslimiyette ve adanmışlıkta yakınlık kesbeden Hz. İbrahim'in, bu sıfatı taşımanın gereği olarak oğlunu kurban etme üzerinden imtihanını başarıyla verdiğine şahitlik ediyoruz. Hz. İsmail ise bu imtihanda kendisine biçilen role gönülden rıza göstermiş hayırlı bir evlat. Hz. İsmail'in teslimiyeti, Hz. İbrahim'in sadakati ve sabrı onları Allah'a yakınlıkta daha da ileri boyutlara taşımıştır.

Kurbanın, adamanın ve adanmanın ilk insanla var olduğunu görüyoruz. Hani Hz. Adem'in (a.s.) iki oğlundan kurban istenmişti. Maide Süresinde; Hz. Adem (a.s.)'in iki oğlunun da (Habil ve Kabil) Allah'a kurban sunduğu ve birinden kabul edilip, diğerinden kabul edilmediği zikredilir.

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَى آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبَلُ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَلْ مِنَ الْآخَرِ
قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

“Ve onlara gerçeği göstermek için Âdem'in iki oğlunun kıssasını anlat; nasıl ikisinin birer kurban sunduklarını ve birinden kabul edildiği halde diğerinden kabul edilmediğini...”³

Habil sahip olduğu şeyin en iyisini Allah yoluna adarken, Kabil ise sahip olduğu şeylerin en kötüsünü kurban etmişti. Habil'in kurbanı kabul edilip, kendisini Allah'a daha çok yakınlaştırırken, Kabil'in kurbanı reddedilmiştir. Aslolan Allah'a elimizde olanın en iyisini vermektir; Habil gibi. Allah'a reddedilecek bir kurban sunmaktan ise kaçınılmalıdır.

Vakit; kurbanları Allah'a adamanın, adayarak yaklaşmanın vaktidir. Ne ki bizim?! Ne ki sahibi bizim?! Biz bile bize ait değiliz. Varlığımızı ve yaşamımızı sürdürmeyi tamamen O'na borçluyuz. O halde sahibi olmadığımız bir şeyi emanet bilmeli ve emanete sadakat göstermeliyiz. Emaneti mutlak sahibiymiş gibi görürsek adağımız yerini bulmayacaktır; Kabil gibi. Bütün varlığımızı O'na borçlu iken nasıl onun yoluna adamayız. Allah için adayamayan başka kapıların adağı olur. Allah için harcamayan harcanır. Allah için vermeyen kaybeder. Kurban, zamanını, imkânını, ömrünü Allah yolunda sarfedebilmeyi öğretir.

Kurban bize aynı zamanda paylaşarak yaklaşma fırsatını sunar. Paylaşmak, İslam'ın tavsiye ettiği en temel davranışlardan birisidir. Elinde olanın olmayana vermesi, varlığının yoksulu

³ Maide 37

gözetmesi sürekli vurgulanan güzel erdemlerdendir. Hatta elinde verecek bir şeyi dahi olmayanın bir selamı, bir gülümsemeyi paylaşabileceği söylenmiş ve teşvik edilmiştir. Kurbanın paylaşmakla olan bağınu şu hadise ne de güzel anlatıyor:

Hani Efendimiz birgün Hz. Aişe'ye kurbandan geriye ne kaldığını sormuştu. Aişe annemiz hepsini dağıttığını, geriye sadece bir kürek kemiği kaldığını söyleyince Efendimiz (s.a.v.) de şöyle karşılık vermişti: "Hayır, ey Aişe! Bilakis onun kürek kemiği dışında hepsi bâki kalmıştır."

Efendimiz (s.a.v.) kestiği kurbanı üçe taksim ettirir; bir bölümünün yoksullara, bir bölümünün akraba, komşu ve tanıdıklara, geriye kalan son kısmın ise evde bırakılmasını tavsiye etmiştir. Kurbanların yoksullara, ihtiyaç sahiplerine, mazlum ve mağdurlara pay edilmesi boyutuyla kurban, bireyi Allah'a yakınlaştırmasının yanında, kişiyi topluma yaklaştıran bir boyuta da sahiptir. Kurban'la Allah'a yakın olan insan aynı zamanda ihtiyaç sahibi insanlara da yaklaşmaktadır. O zaman bayram sevinci ihtiyaç sahiplerinin de hanesine girecektir.

Allah'a adanan kimselerin akıbeti bayram olur. Bayramlar en mutlu olduğumuz günlerdir. Kardeşlik, huzur, sevinç ve mutluluğun arttığı; kin, nefret, dargınlık ve husumetin olmadığı günlerdir. Bir kurban bayramına daha kavuşacak olmanın sevinci şimdiden yüreğimizi sardı. Kurban bayramımız kendimiz, ailemiz, toplumumuz, tüm İslam alemi ve insanlık için huzura, mutluluğa ve sevince vesile olsun.

Alınacak Dersler:

1. Allah bize şah damarımızdan yakındır. Biz de Allah'a yakın olmak için vesileler aramalıyız.
2. Allah'a yakınlaşmak için kurban güzel bir vesiledir.
3. Kurban bize eşyanın sahibinin Allah olduğunu öğretir.
4. Kurbanla Allah'a adananın, adayarak yakınlaşmanın talimi yapılır.
5. Kurban bizi aynı zamanda mazlum ve mağdurlara da yakınlaştıran bir ibadettir.
6. Kurban bizi Allah'a yakınlaştırdığı gibi, aynı zamanda bize paylaşmayı öğretir.

Ödev:

1. Kurbanın anlam ve ruhunu en az bir kardeşimize bahsedelim.
2. Allah için kesilen kurbanları çevremizdeki fakir, fukara ve kurban kesmemiş komşularımızla paylaşalım.
3. Kurban bağışı ile "uzaktaki yakınlarımız"a, mazlum ve mağdurlara kurban eti yemelerine fırsat sunalım.